

VERTROUWELIJK.-

Afschrift.
L/Ms.

961/124
West-Europese land-
bouwgemeenschap.-
Deense houding ten
aanzien der Euro-
pese integratie in het
algemeen.-

MINISTERIE VAN LANDBOUW VISCHERIJ EN BOERSELVOORZ.		
AFD. G.S.I.D.		
Aq. N. 806		
Ontv. 25	Bearw. 3	Parool
Class. Nr. Bijl.		

Kopenhagen,
5 Maart 1952.

Gedurende mijn laatste korte verblijf te 's-Gravenhage had ik ten Departemente enige gesprekken over het vraagstuk van de integratie van de West-Europese landbouw. Mij werd medegedeeld, dat Hr. Ms. Regering in deze kwestie méér zag dan de economische voordelen, welke uit het vormen van een landbouw-gemeenschap zouden kunnen voortvloeien, omdat het politieke voordeel, Denemarken betrokken te hebben in een der West-Europese gemeenschappen, Haar minstens even belangrijk voorkwam.

Bij mijn aankomst alhier bleek mij, dat de Nederlandse stap - geheel volgens het plan, direct volgende op de Franse stap - terzake reeds was gedaan en dat de landbouwattaché een copie van de Aide-Mémoire, welke de tijdelijk zaakgelastigde aan het Deense Ministerie van Buitenlandse Zaken had ter hand gesteld, op zijn beurt aan het Deense Departement van Landbouw had aangeboden.

De aanbieding bij Buitenlandse Zaken was geschied aan de chef van de economische afdeling. Diens reactie was geweest, zo vernam ik van Mr. Valck Lucassen, dat hij zich gretig wierp op de alinea aanvangende met de woorden "dans le cas où", waarin hem zulk een welkome uitlaat uit zijn dilemma's geboden werd, dat hij nauwelijks meer aandacht had getoond voor het eerste gedeelte van het document.

Ir. de Waal had op Landbouw een andere ervaring gehad. Daar had ons vertoog een zichtbare korzeligheid veroorzaakt, omdat men daar door ons in de steek meende te zijn gelaten, aangezien men gedacht had, dat ook wij geen stukje souvereiniteit zouden willen opofferen voor deze landbouw-integratie en dus zouden blijven eisen een ministers-comité dat éénstemmig moest beslissen. De gesprekken, welke Mr. van der Lee naderhand met de Denen gevoerd heeft, schijnen dit mienoegen gelukkig wat uit de weg te hebben geruimd.

Ik heb gemeend er goed aan te doen aan het Deense Ministerie van Buitenlandse Zaken persoonlijk een indruk te krijgen van wat onze stap (of wel: onze steun aan de Franse stap) eigenlijk had uitgericht en wat over het algemeen de Deense ideeën over deze en andere integratie-plannen waren. Met het oog op het politieke belang dat Nederland aan deze vraagstukken hecht, heb ik mij niet gewend tot de economische, maar tot de politieke afdeling en wel tot de Heer Schram Nielsen, die de internationale organisaties (in het bijzonder de NATO) behandelt.

Deze begon met te zeggen, dat hij in het geheel niets van de zaak afwist, omdat het immers een economische aangelegenheid was.

Zijner Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken

(Aan het...)

(Aan het Deense Ministerie is men nog niet overgegaan tot regionale indeling van het Departement; men kent er nog de scherpe scheidingslijn tussen de politieke en de economische afdelingen, terwijl de secretaris-generaal zich vooral met intra-departementale organisatie bezig houdt en dus een gebrekkige overkoepeling van beide secties vormt.) Ik ontkende het uitsluitend economische karakter van de aangelegenheid, erop wijzend, dat hier in het geding kwam de vraag van het wel of niet prijs geven van een stuk soevereiniteit. Het wederantwoord luidde, dat die vraag dan toch beantwoord moest worden door afweging van de economische - in dit geval de agrarisch-economische - voor- en nadelen van zodanige afstand, waarmede ik het niet eens kon zijn en waardoor ik de gelegenheid kreeg vragen te stellen over verschillende onderwerpen, welke hiermede verband houden, als: A. Is Denemarken van mening, dat de West-Europese landen te klein zijn om op economisch, agrarisch, militair en menig ander gebied ongestut op eigen benen te staan? en: B. Als A bevestigend wordt beantwoord door de Deense Regering, maar de Deense georganiseerde landbouw, voor wat hem betreft, aan integratie niet mede wil werken, is dan de regering tegenover die landbouw niet sterk genoeg om de door haar gewenste politiek door te drijven?

Op vraag A kreeg ik te horen, dat hij, de Heer Schram Nielsen, die mening zeker was toegedaan, dat de Regering er waarschijnlijk ook wel van was overtuigd, maar dat het Deense volk zich nog niet in die gedachte geheel had ingeleefd. Vooral in industriële en agrarische kringen stond men er nog onovertuigd tegenover.

Naar aanleiding van vraag B gaf hij grif toe, dat, wat "de landbouw" in Denemarken niet lust, door de Staat niet kan worden doorgevoerd; dat acht hij een politieke onmogelijkheid.

Onder dit gesprek begon de Heer Schram Nielsen plotseling uit een ander vaatje te tappen, op een wijze die mij de indruk gaf, dat hij met graagte deze gelegenheid aangreep om mij iets mede te delen, dat ik goed zou doen degelijk in mij op te nemen. Zijn betoog luidde ongeveer als volgt: "Onze houding ten aanzien van al deze integratieplannen (plan Schumann, plannen Pflimlin en Mansholt, verdedigingsgemeenschap enz.) lijkt inderdaad vaak wat stug. Wat daar eigenlijk achter zit, is, dat wij huiverig zijn voor een te grote binding aan Frankrijk en dat wij in al de plannen, waarin sprake is van overdracht van soevereiniteit Franse pogingen zien om zich weder als de grote mogendheid van het West-Europese continent te vestigen. Die houding tegenover Frankrijk is gegrondvest op twee overwegingen: de politieke instabiliteit van dat land en de zeer sterke 5de colonne, die wij er menen op te merken. Kan een land dat iedere zoveel maanden, of zelfs weken, van regering verandert, kan men geen vaste politieke richtlijnen verwachten en daardoor is het ongeschikt voor enige leiding in een organisatie met andere landen. En, wat de 5de colonne aangaat, die achten wij waarschijnlijk veel talrijker te zijn, zelfs dan het grote aantal stemmen, dat op de communisten wordt uitgebracht, zou doen vermoeden. Met de Engelsen, waarmede

wij in....

wij in economische onderhandelingen steeds overhoop liggen en aan wie wij in niets dankbaarheid zijn verschuldigd, willen wij politiek veel liever optrekken.

Mijn zegsman haastte zich hieraantoe te voegen, dat al wat hij mij in dit gesprek gezegd had, zijn persoonlijke opinie weergaf en dat hij generlei opdracht had in deze geest te spreken. Wel wilde hij zeggen, dat hij overtuigd was, dat zijn gevoelens, zoals thans weergegeven, door de meerderheid der Denen werden gedeeld. (Van mijn zijde heb ik er eveneens de nadruk op gelegd, dat het initiatief tot en de inhoud van mijn gesprek geheel voor mijn persoonlijke rekening moest worden genomen).

Ten slotte is in dit gesprek ook de vraag besproken wie de secretaris-generaal van de Organisatie van het Noord-Atlantisch Verdrag zou worden. Schram Nielsen sprak de hoop uit, dat Uwe Excellentie die plaats zou vervullen. Hij verzekerde mij te weten, dat zulks ook de wens was van Haar ambtgenoot Kraft en dat, (in verband met het feit dat de omschrijving van de taak van de te kiezen functionaris nog moest worden vastgesteld) Denemarken er zeker toe zou medewerken, dat de omvang van de autoriteit van de secretaris-generaal veel groter zou worden, indien de Heer Stikker de uitverkorene werd, dan wanneer een ander die eer te beurt viel. Ik kreeg de indruk, dat hij deze opmerkingen over het secretariaat-generaal van NATO niet wenste te doen opvatten als louter de vertolking van een persoonlijke opinie, doch als een weergave van de mening der Deense Regering.

De Gezant,

G.P. Luden.